

KAUPPATIETEIDEN JA LIIKETALouden TYÖRYHMÄ

Johdanto

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen (AHOT) keskeinen tavoite on opintojen nopeuttaminen ja joustavuuden lisääminen, tutkintojen laatu muistaen. Seuraavat suositukset on kirjoitettu pitäen mielessä kaikki mainitut näkökulmat, jotka on ajateltu toisiaan tukeviksi. Hyvät AHOT-käytänteet parantavat tutkintojen laatua.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kysymykset ovat nostaneet esiin osaamisen hankkimisen ja arvioinnin laajempaa kuin vain ajallisesti aiemmin hankittuun osaamiseen liittyvänä kysymyksenä. Suositukset viitoittavat kehittämään opetus- ja ohjausjärjestelyitä riippumatta siitä, miten, milloin ja missä osaamista hankitaan. Perustava osa näiden järjestelyiden kehittämistä on osaamisen arvioinnin kehittäminen. Taustalla kaikessa ovat toimivat ja avoimet osaamisperustaiset opetussuunnitelmat, jotka mahdollistavat joustavat ja tehokkaat opintopolut.

Suosituksissa tarkoitettu osaaminen viittaa aina autenttiseen työhön. Autenttinen työ on reaalissa työtehtävissä tehtävää työtä, joka ei ole simulaatiota. Autenttisessa työssä tiedot, taidot ja asenteet ovat yhtä aikaa läsnä. Osaamisen arvioiminen on näiden eri näkökulmien erilaisin tavoin tehtävää yhtäaikaista havainnointia ja arvottamista. Osaamisen kuvaaminen on autenttisen työn kuvaamista. Se ei edellytä sallittujen ja kiellettyjen verbien listoja, vaan näkemystä autenttisestä työstä, jota tekemään opiskelijoita koulutetaan. Myös tutkiminen on autenttista työtä. Suosituksia laadittaessa on tiedostettu kauppatieteiden ja liiketalouden koulutusten suuntaavan hyvin heterogeeniseen työelämään. Autenttisen työn osoittaminen kulloisenkin opintojakson osaamiskuvauksen kohdalla edellyttää autenttisen työn tulkitsemista ja relevanttina pidettyjen osaamisten valitsemista.

Suosituksset

1. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittäminen edellyttää osaamisen arvioinnin kehittämistä. Osaaminen on autenttisessa työssä ilmeneviä toisiinsa kiinnittyviä tietoja, taitoja ja asenteita. Osaamisen arvioinnin kehittämisen ja toteuttamisen yhtenä osapuolena on työelämä.
2. Arkioppimisen kautta hankitun osaamisen tunnistamista, sen mahdollisuuksia ja toimintatapoja tulee kehittää korkeakouluissa edelleen. Opetussuunnitelmien osaamistavoitteista tulee tunnistaa ja kirjata erityisesti sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita voi kehittää työssä ja muussa opintojen ulkopuolisessa toiminnassa.
3. Osaamisen kuvaaminen hyväksyttävän tasolle (1 - 2) edistää AHOT-toimintaa. Kuvausten tulee olla julkisia. Hyväksyttävän tason kuvauksesta opiskelija tietää, mitä häneltä minimissään edellytetään ja työelämä tietää, mitä valmistuvat opiskelijat ainakin osaavat. Muut osaamistasot (3 - 4, 5) on syytä kuvata ja julkistaa osaamisen arvioinnin avoimuuden lisäämiseksi.
4. Kaikki tutkintoon kuuluvat osat voivat olla osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kohteina. Osaamisen tunnustamisen määriä ei tule rajata yleispätevillä normeilla missään opintojen vaiheissa. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on aina opiskelijakohtaista. Prosessien tulee olla avoimia ja ohjattuja, mutta prosessin alkuun sysäävä toimija on opiskelija.
5. Osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta saavutettavien hyötyjen tulee olla järkevässä suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. Prosessi tulee toteuttaa kustannustehokkaasti.
6. Eri korkeakoulusektoreilla suoritettavat tutkinnot (tradenomi/kauppatieteiden kandidaatti; tradenomi (ylempi AMK)/kauppatieteiden maisteri) ovat samantasoiset (NQF 6 - 7). Tämä tulee ottaa huomioon opiskelijan siirtyessä korkeakoulusektorilta toiselle.
7. AHOT:n edellyttämiä henkilökohtaistettuja opintopolkuja tulee mahdollistaa myös korkeakoulujen ja korkeakoulusektoreiden välisellä yhteistyöllä.

